

INSTRUIRI LA DISTANȚĂ PENTRU JURNALIȘTI

CE NU ȘTIAȚI DESPRE MODALITĂȚILE DE PREZENTARE A CONȚINUTULUI JURNALISTIC ÎN ONLINE: INFOGRAFICE, TABELE, SCHEME

Îndrumar pentru jurnaliști, realizat în baza consultației online,
oferite pe www.mediaforum.md

de **Angela Ivanesi**

ANGELA IVANESI este media-designer și trainer în design grafic la Asociația Presei Independente (www.api.md). A lucrat paginator și designer la mai multe publicații și organizații media precum „Obiectiv European”, „Panorama”, „ProDiaspora”, „Ziarul de Gardă”, „Gazeta Românească”, „Album de familie”, „Flux” și „Țara”. În ultimul an a elaborat mai multe infografice pentru Moldovacurata.md, Mediacritica.md și proiectul Centrului pentru Jurnalism Independent **Moldova Plus**. De opt ani împărtășește din cunoștințele și experiența sa cu studenții de la Școala de Studii Avansate în Jurnalism, unde susține un curs de Design al Presei.

Platforma online pentru profesioniștii media www.MediaForum.md este editată de Consiliul de Presă din Republica Moldova.

Instruirile la distanță pentru jurnaliști se desfășoară în cadrul proiectului „Stimularea gândirii critice, promovarea metodelor alternative de profesionalizare și stimularea jurnalismului etic pe platforma online a profesioniștilor mass-media www.MediaForum.md”, implementat de Asociația Presei Independente (API), cu susținerea Programului Mass-Media al Fundației Soros-Moldova.

Opiniile exprimate în această publicație aparțin autoarei și nu implică neapărat poziția finanțatorului.

I. INTRODUCERE

Într-o definiție formulată pe scurt, infograficele sunt reprezentări vizuale grafice ale unor informații, date sau cunoștințe. Sunt sigură că ați văzut o astfel de prezentare, formată din semne, simboluri și cuvinte, colorate și structurate, ușor de asimilat. Este dovedit științific, 90% din toată informația care este transmisă creierului nostru este vizuală. Din aceste 90% percepem/înțelegem mai repede 80%. Acest procent este ceea ce vedem și doar 20% – ce citim.

Știți de ce infografica e atât de populară? Deoarece interpretarea informațiilor grafice are loc în partea creierului care este responsabilă pentru producerea emoțiilor pozitive.

Infograficele sunt prezentări vizuale ale unor informații-cheie care utilizează ilustrații pentru afișarea conținutului. Acestea exprimă mesaje complexe într-un mod care îmbunătățește înțelegerea cititorilor asupra subiectului. Imaginile sunt de multe ori o extensie a conținutului unui articol scris, dar infograficul transmite un mesaj de sine stătător sau un principiu¹.

Cu ce scop se face un infografic?

1. Pentru a comunica un mesaj.
2. Pentru a prezenta o mulțime de date sau informații într-un mod compact și ușor de înțeles.
3. Pentru a analiza datele și pentru a descoperi relații cauză-efect.
4. Pentru a monitoriza periodic traseul anumitor parametri în timp.

Infografica este o informație ilustrată, prezentată sub formă de text, diagrame, grafice, desene.

¹ <https://www.breakfix.ro/ce-este-infografic-infographic/>

Care sunt principalele reguli pe care trebuie să le știe o persoană care vrea să facă un infografic?

Această listă, desigur, poate fi completată pe măsură ce acumulați cunoștințe și abilități în realizarea infograficelor.

1. SIMPLITATE

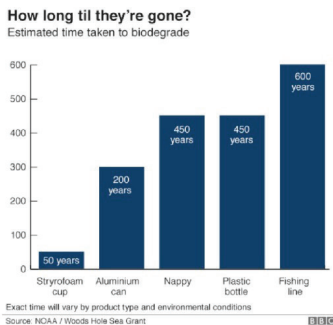
Sarcina principală a unui infografic este de a arunca lumină asupra unei anumite întrebări sau probleme. Problema trebuie să fie formulată astfel, încât să poată fi prezentată în design grafic. Nu folosiți un număr exagerat de elemente și informații vizuale. Prea multe detalii pot face un infografic greu de înțeles. Cunoașterea publicului-țintă vă va ajuta, de asemenea, să ajustați designul imaginilor.

Dacă elaborați un infografic pentru un site de știri, de exemplu, folosirea unui număr mare de elemente grafice poate speria oamenii.

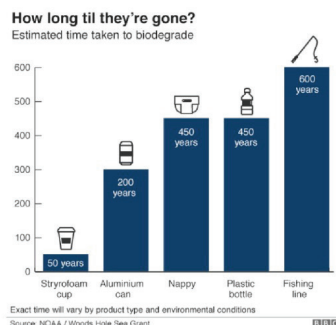
2. CREATIVITATE

Creativitatea este principala diferență dintre infografice și o diagramă simplă. Nu vă fie teamă să folosiți simboluri neobișnuite, ilustrații și alte elemente. Creativitatea și un design îndrăzneț vor ajuta infograficele să iasă în evidență.

diagrama

infografica

3. VIZUALIZARE

Cu siguranță, nu doriți ca infograficul dvs. să conțină doar un text. Datele obișnuite sunt plictisitoare și uneori sunt greu de înțeles. Formele geometrice, grafică, diagrame – toate acestea vă pot ajuta să vizualizați datele. Dacă este posibil, înlocuiți cuvintele cu simboluri. Amintiți-vă că astăzi oamenii sunt mult mai interesați să perceapă informații grafice decât un text obișnuit.

4. ORGANIZARE

Informațiile precise și bine organizate reprezintă baza oricărui infografic de calitate. Dar asigurați-vă că ați sintetizat datele corect și că ele sunt precise. Comparați diferite surse de informații, asigurați-vă că rezultatele sunt obiective și adevărate. Chiar și designul cel mai elegant nu va atrage cititorii dacă informațiile prezentate sunt nesigure.

5. TRANSPARENȚĂ

Oferiți/subliniați/evidențiați întotdeauna sursele de informații. Nu ascundeți sursele (indiferent de cât de ”secrete de top” ar putea fi acestea).

6. PRECIZIE

Fiți exacti când creați infografice. Este ușor să faci o greșeală când încerci să furnizezi informații sub forma unei diagrame sau a unui grafic. Utilizați diferite forme și dimensiuni pentru a vizualiza datele, pur și simplu nu exagerați. Nu trageți niciodată forme fără o scală de bază. Utilizați calcule matematice și apoi păstrați aceleași proporții în infografic.

7. RELEVANȚĂ

Găsiți stilul și aspectul care se potrivește temei. Dacă infograficul se referă la o temă serioasă, nu îl faceți „țipător”/cu multe culori. Alegeți un concept adecvat care reflectă bine problema.

II. ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

ÎNTREBARE: *Ce resurse există pentru cei care nu au făcut niciodată infografice, dar vor să învețe cum se fac acestea?*

RĂSPUNS: Cea mai bună resursă la moment/sursă de informație pentru mine în fiecare zi este: Infogra (Инфографика и визуализация/ Сообщество дизайнеров, инфодизайнеров и визуализаторов). O puteți accesa la adresele <http://infogra.ru>, <https://infogra.ru/infographics>, <https://www.facebook.com/Infogra.ru/>. Încă o sursă bună, tot în limba rusă, este Infographer (<http://infographer.ru/>). La aceste adrese puteți găsi în fiecare zi lecții și discuții despre infografice, pașii de creare și analiza instrumentelor cu ajutorul cărora se pot face acestea.

ÎNTREBARE: *Care sunt regulile de bază la realizarea unui infografic? Ce elemente ar trebui să conțină acesta ca să fie atractiv pentru cititori?*

RĂSPUNS: Un infografic trebuie să fie simplu de înțeles, captivant, iar cititorul trebuie să și-l poată aminti ușor. Asta înseamnă că orice informație care intră într-un infografic trebuie să fie accesibilă și adaptată acestui tip de reprezentare vizuală. Iar imaginile sunt mult mai ușor procesate și înțelese de către creier decât textul.

Iată trei sfaturi esențiale ca să creai o poveste frumoasă în infograficul dvs.:

1 PUNEȚI INFORMAȚII RELEVANTE – asigurați-vă că știți cărui public vă adresați. Dacă folosiți prea multe cuvinte de specialitate, publicul, cel mai probabil, nu va ști despre ce e vorba, de aceea

ar trebui să vă exprimați într-un limbaj mai simplu. Să aveți tot timpul în minte nevoile cititorilor, gândiți-vă la ce anume le aduce satisfacție și ce anume caută.

2. TRANSFORMAȚI UN SUBIECT COMUN ÎNTR-UNUL UNIC – puteți face acest lucru în primul rând printr-o formulare inteligentă a titlului, captivând și făcând curios, astfel, cititorul. Ce îl interesează mai mult dintr-o relatare sau statistică și cum poți face această informație mai plină de semnificații? În loc să scrieți în titlu „10% creștere a nivelului de bunăstare a familiilor”, ar fi mai bine să scrieți „3 posibile cauze ale creșterii bunăstării familiilor”.

3. CREAȚI CUPRINSUL INFOGRAFICULUI – odată ce știți care este audiența, ce o interesează și cum să faceți subiectul infograficului mai interesant, rămâne să expuneți totul într-un format structurat:

- **un titlu MARE**

- **o introducere**, descriere, raport sau întrebare deschisă (de ce...?, cum...?, ce...?) făcută fie printr-un scurt text, fie prin imagini sau elemente grafice

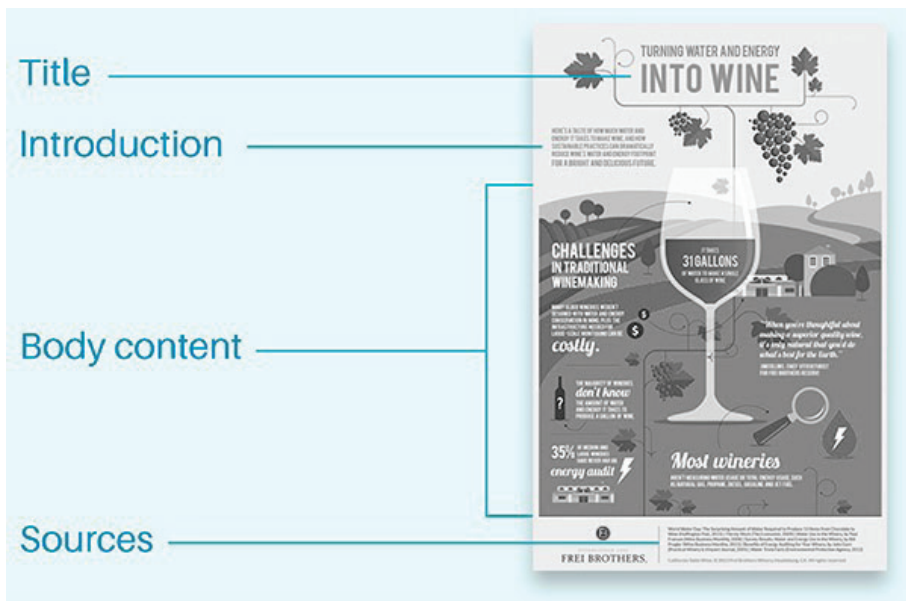
- **punctul 1** – descrierea, explicația sau motivul 1 pentru subiect

- **punctul 2** – descrierea, explicația sau motivul 2 pentru subiect

- **punctul 3** – descrierea, explicația sau motivul 3 pentru subiect

- etc.

În linii mari, asta e structura unui infografic².

ÎNTREBARE: *Ce instrumente gratuite pot fi utilizate pentru a prezenta mai ușor informația în mod grafic, mai ales în investigațiile jurnalistice?*

RĂSPUNS: [Piktochart.com](http://piktochart.com), easel.ly, infogr.am. Dar totul depinde de ce fel de infografic vreți să faceți. De exemplu, o hartă o puteți crea ușor în Pixelmap (<http://pixelmap.amcharts.com>). Alegeți teritoriul potrivit, personalizați culorile, adăugați datele. Realizarea vizualizării poate fi preluată și sub forma unui cod HTML și imaginea obișnuită. Am verificat pentru Moldova, harta se poate face doar pentru raioane, în genere, dar nu și amănunțit, să zicem, cu străzile sau sectoarele Chișinăului.

2 How to Make an Infographic – A Visual Guide for Beginners By Visme – <https://www.visme.co/how-to-make-an-infographic/>

Depinde de posibilitățile fiecărui/ei jurnalist/e.

Știu că Nicolae Cușchevici, la RISE, face și investigații, și infografice.

Dacă jurnalistul(a), la moment, nu are timp sau nu știe cum se face – apeleți la cei care știu. De multe ori autorul/autoarea încă nu a terminat să scrie investigația sau materialul e la redactare, dar el/ea are deja o schiță cu datele care crede că sunt relevante pentru a fi plasate într-o infografică. Le discută cu un designer/grafician(ă). Iar ultimul(a) definitivează schița prin instrumentele pe care le cunoaște.

ÎNTREBARE: *Eu sunt un amator în ale infograficelor. Știu că trebuie făcute și sunt foarte benefice pentru materialele jurnalistice, dar nu prea am timp să studiez posibilitățile tuturor platformelor online gratuite care au șabloane pentru asta. Folosesc deocamdată, rar, Canva. Mai sunt și altele bune care pot fi folosite? Ce ne puteți recomanda?*

RĂSPUNS: Dacă folosiți versiunea gratuită a Canva, atunci ea este mai utilă pentru crearea afișelor, bannerelor, flyerelor, imaginilor pentru postări pe blog sau social media decât pentru infografice.

Gratuite, cele mai utile ar fi:

Piktochart.com – este ușor de utilizat, având o interfață foarte intuitivă, și oferă libertatea de a modifica texte, culori, elemente grafice, modifica dimensiunea imaginilor. Ea permite crearea mai multor tipuri de reprezentări vizuale. Piktochart permite și inserarea de conținut video de pe Vimeo sau YouTube. În plus, are un tutorial foarte bine pus la punct, care vă va permite să învățați repede ce se poate face pe acest site. Pot fi inserate și imaginile voastre de care aveți nevoie.

Oferă ceva template-uri gratuite predefinite pentru infografice, pe care

le putem edita în funcție de preferințe, pentru a publica informațiile dorite. Putem utiliza gratuit și unele iconițe pentru social media, săgeți. Este disponibilă gratuit și harta Republicii Moldova pe care se poate lucra. Permite și descărcare gratuită în format PNG.

Easel.ly – Instrumentul pe care îl puteți folosi și gratuit pentru a accesa multe template-uri de infografice, ușor de personalizat. Ce-i drept, la gratuit varietatea de forme, linii, texte, culori, fonturi este ceva mai restrânsă, dar suficient de utilă.

Ease.ly este o aplicație ușor de folosit, axată numai pe crearea de infografice. Dispune de o interfață simplă, comodă, pentru a oferi utilizatorului o experiență vizuală de calitate. Pașii sunt extrem de simpli. După accesarea site-ului, puteți alege un template direct din homepage și trece rapid la crearea conținutului dorit. După terminarea proiectului, acesta poate fi descărcat cu ușurință în format JPEG, din nou gratuit. Trebuie să mai menționez că această platformă permite realizarea gratuită a 10 infografice.

Infogr.am. Aici putem importa tabele din Excel direct în aplicație și chiar integra videoclipuri de pe YouTube. Există câteva modele gratuite (iar pentru mai multe funcții se oferă abonamente lunare). El este foarte ușor de folosit, doar că nu puteți descărca gratuit produsul realizat. În schimb, oferă un link către acest produs și care poate fi plasat pe pagina web pe care o dețineți.

În concluzie, cele mai multe template-uri/șabloane gratuite, pe baza cărora puteți să faceți propriul proiect, le găsiți, la moment, pe **Easel.Ly**, Atunci când alegeți platformele pe care veți construi infograficul, trebuie să țineți cont de scopul pe care îl urmăriți. Să vă întrebați: Ce anume vreau să obțin cu această ilustrație? Iată câteva obiective:

- să dezvăluți tendințe și modele folosind date;
- să descompuneți informații complexe și să le prezentați într-un mod ușor de digerat;

- să oferiți publicului un ghid pas cu pas cu privire la modul de a face ceva;
- să comparați două sau mai multe produse sau concepte;
- să descrieți o poveste printr-o cronologie.

Fiecare obiectiv corespunde diferitelor tipuri de infografic, așa că alegeți modelul care se potrivește cel mai bine nevoilor dumneavoastră în acest moment.

E recomandat să schițați pe o foaie elementele pe care vreți să le includeți în infografic, pentru a putea face o imagine de ansamblu asupra produsului finit. S-ar putea ca, odată așternute toate componentele pe hârtie, să vi se pară că imaginea este prea încărcată. Sau că structura nu este echilibrată și să fie nevoie să gândiți o altă abordare.

Dar dacă vă propuneți pe viitor să faceți infografice – ar trebui să analizați treptat oportunitățile de pe aceste platforme. Ulterior vă va fi mai ușor să găsiți ce vă trebuie. Eventual, de pe acum analizați tutoriale de pe aceste platforme, pentru a vă crea o impresie.

ÎNTREBARE: *Cât despre elementele care pot fi cumpărate, adică elementele pentru infografice, șabloanele. Unde, cum și care ar fi prețurile? Ați putea să ne faceți niște recomandări?*

RĂSPUNS: Dacă vreți să cumpărați separat șabloane, atunci le puteți găsi pe Depositphotos sau Shutterstock. Doar că ele ar fi în Illustrator sau Corel Draw. Sau eventual pot fi adaptate și în Photoshop. Deci e nevoie de cunoștințe în plus. Cel mai ieftin abonament este pe [Easel.ly](https://www.easel.ly/) – 3 USD pe lună, apoi ar fi [Piktochart.com](https://www.piktochart.com/) – 12 USD și [Infogr.am](https://www.infogr.am/) – prețul minim al unui abonament este de 19 USD.

ÎNTREBARE: Ați putea să dați exemple de infografice nereușite? Din presa noastră sau de peste hotare. Adică exemple de „așa nu”.

RĂSPUNS: Da, desigur! Iată câteva din portofoliul propriu.

Aici prima greșeală este în unitățile de măsură – trebuia să fie doar în decaltri. Undeva la subsol se menționa că în diferite perioade se măsoara diferit și cam care e raportul, dar pe grafică trebuie să fie aceeași unitate de măsură. A doua – anii. Dacă am început ca unitate de măsură (durata) un an -12 luni (1900) și am încheiat tot cu un an -12 luni (2013), atunci autorul trebuia să ia doar un an anume din perioada 1970-1980 și să nu facă media din această perioadă. Știm prea bine că sunt ani mai roditori și alții mai puțin.

Dacă vrem să recurgem la diagrama „pie” – cea mai fericită soluție e să avem cel mult 5 date/felii, care să fie aranjate de la mai mare spre mai mic (dacă ne im-

ginăm cadranul unui ceas, atunci să începă de la ora 12). Dacă avem mai multe date – cea mai bună soluție sunt diagramele bare. Care, la fel, trebuie aranjate în ordine crescătoare sau descrescătoare.

Înainte de a începe să construiți, formulați în mod clar ce idee doriți să transmiteți cititorilor, la ce vreți să acordați atenție.

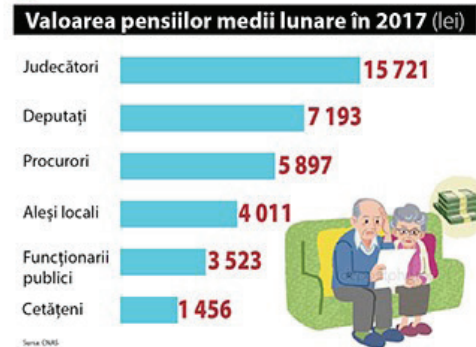
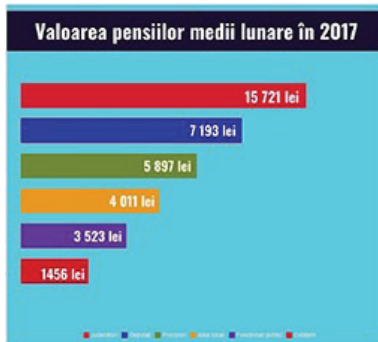
Aici ordinea nu e respectată: 9 (Veronica Abramciuc) trebuia plasat înainte de 8 (Valeriu Ghilețchi).

În acest caz trebuia să urmăresc proporția (lungimea barelor din diagramă). Cifrele spun una, dar lungimea barelor – altceva. Trebuia păstrată și proporția barelor (asta e greșeala mea, neatenția la elementele esențiale!).

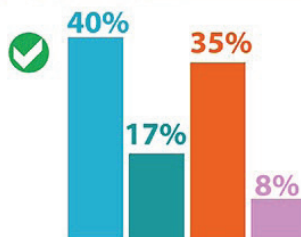
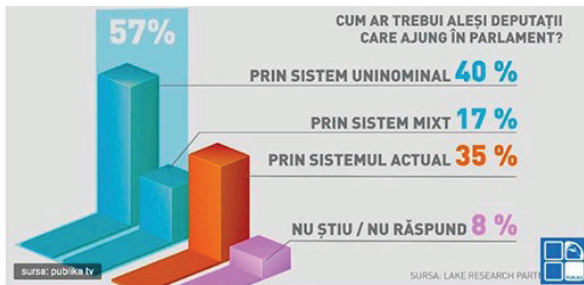
Când facem conceptele vizuale trebuie să luăm în calcul faptul că ele vor fi văzute și pe telefoanele mobile.

La prezentarea din stânga – accentul e doar pe cifre, dar e dificil să vedem ce este cel mai important – la cine se referă aceste cifre. Și mai este ceva – foarte multe culori.

În infograficul din dreapta eu am „rearanjat” informația – să vedem repede, fără dificultate, la ce categorie de angajați se referă anumite cifre și am adăugat o imagine simbol cu doi pensionari sau un judecător, deoarece judecătorii au pensiile mai mari.

Evitați categoric grafica 3D – ea denaturează prezentarea datelor.

La prezenta-rea de la Publi-kaTV lungimea barei a doua – 17% – este puțin mai mică decât bara a 3-a ce se referă la 35%. Dar știm că 17 este cam de 2 ori mai mic decât 35(!).

ÎNTREBARE: Care este mărimea ideală a unui infografic?

RĂSPUNS: Formatul/dimensiunea unui infografic se determină în funcție de canalul prin intermediul căruia va fi distribuit. De obicei, infograficele sunt create pentru a fi distribuite în mediul online. Dispuneți datele pe verticală: având în vedere că majoritatea site-urilor au această formă, un infografic vertical va fi mai ușor de urmărit. Totuși, pot exista și excepții. În majoritatea cazurilor ele trebuie să aibă lățimea de 800px și înălțimea de 1600 px. Este recomandabil să nu depășească 2500 px. Dar, în funcție de pagina web pe care va fi plasat, dimensiunea diferă. Referitor la dimensiune nu este nimic „bătut în cuie”. Important e să nu depășească 5 MB ca „greutate” – va fi greu să fie deschis de pe telefonul mobil.

Încă ceva: **nu contează formatul**, ci conținutul. Un infografic este ca o poveste atrăgătoare. El trebuie să aibă o introducere, o concluzie și câteva idei principale pe care le comunică.

ÎNTREBARE: *Cum facem să nu încărcăm prea mult infograficul? Cât de mărunte trebuie să fie simbolurile etc.?*

RĂSPUNS: Atunci când avem de-a face cu foarte multe informații, va trebui să le triem în funcție de importanță sau să le grupăm în funcție de conținut, astfel încât să nu ajungem să avem douăzeci de idei într-o singură imagine, pentru că vom obosi cititorul.

Textul e important, dar trebuie să fie succint. Alegeți cuvinte puternice și de impact, dar puține.

Informația/ilustrațiile trebuie să fie lizibilă și ușor de perceput/de citit.

ÎNTREBARE: *Cât de departe putem merge cu infograficele într-o investigație? Ca să precizez: câte e bine să avem?*

RĂSPUNS: Totul depinde de investigație. O „istorie” bună **TREBUIE** dată. De exemplu, investigațiile de pe New York Times conțin mai multe infografice într-un articol. Dar într-o infografică, totuși, ar trebui de pus ceva ce ar fi dificil de perceput de către cititor doar prin cuvinte sau ceva ce credeți că este cel mai relevant/interesant.

ÎNTREBARE: *Dacă nu avem un program pentru crearea infograficelor sau nu avem îndemânarea unui designer pentru a le crea, cum prezentăm cifrele, date statistice mai atractiv?*

RĂSPUNS: Depinde sub ce formă vreți să plasați cifrele și datele și pe ce platformă – online sau print. În [Piktochart.com](https://piktochart.com) la instrumente sunt stiluri prestabilite pentru blocuri textuale și acolo (chiar și la opțiunea gratuită) puteți introduce datele pe care le aveți și pe urmă exporta în format png. Oricum, ar trebui să dedicați ceva timp să verificați toate variantele oferite de platformă. Și să alegeți care este cea mai relevantă pentru datele dumneavoastră, deoarece odată ales stilul, va trebui să fiți consecvenți și să îl folosiți în continuare în toate articolele.

Cifrele trebuie să fie însoțite de text – care să explice la ce se referă datele.

Cifrele ar trebui să aibă dimensiunea de 2-3 ori mai mare decât textul care le însoțește. Eventual, dacă vrem să punem accent doar pe cifre – atunci alegem o culoare distinctă pentru ele. Dar să fie din aceeași „garnitură” de culori ce o aveți adoptată pentru platforma pe care lucrați – ca să se facă asociere între culori și pagina dvs web.

ÎNTREBARE: *Care dintre redacțiile mari, din străinătate, de exemplu, au, în opinia Dvs., cele mai bune infografice sau modalități de prezentare a conținutului, de la care ne putem inspira sau lua exemplu?*

RĂSPUNS: În ultima perioadă nu prea am reușit să urmăresc în fiecare zi toate portalurile și să verific ce infografice au fost publicate. Pot să vă spun că există un concurs anual – Malofiej³ (<https://www.facebook.com/malofiej/> sau <http://www.malofiejgraphics.com/>) – care acordă premii celor mai bune infografice publicate în print și on-line de pe tot globul. În fiecare lună martie, un juriu internațional se reunește timp de aproape patru zile la Școala de Comunicare de la Universitatea Navarra din Pamplona (Spania). Juriul selectează acele „opere” demne de medalii de aur, argint sau bronz din zeci de înscrieri depuse la concurs. Din lista din acest an, cel mai des a fost nominalizat The New York Times.

În ziarele pe care le am de anul trecut am văzut lucruri interesante în Financial Times, The Economist, The Guardian, Le Figaro și Washington Post.

Din diverse – <http://coolinfographics.com/>, <https://ro.pinterest.com/search/boards/?q=infographic>.

ÎNTREBARE: *Dreptul de autor: unde să găsim ilustrații pentru prezentările noastre vizuale?*

RĂSPUNS: Într-o echipă mare, de regulă, există un bun ilustrator care poate desena personaje/omuleți și iconițe. Să folosiți grafice sau

3 <http://www.malofiejgraphics.com/wp-content/uploads/2018/03/M26-Awards-List-DEF.pdf>

fotografiile ale altcuiva fără permisiune este o încălcare a legii drepturilor de autor. Dacă v-a plăcut o anumită fotografie sau ilustrație, e mai bine să scrieți autorului și să-l rugați să vă dea dreptul să o republicați.

Dacă aceste două variante nu sunt viabile, atunci puteți găsi mai multe fotografii pe stocuri. Acestea sunt un fel de „magazine” de imagini cu plată, dar și gratuite. Desigur, o imagine luată de acolo nu va fi „unică”, adică ea, cu același succes, va putea fi luată și folosită și de alții, dar aceasta este o modalitate de a rezolva problema ilustrării muncii fără furt. Cele mai cunoscute resurse: Shutterstock, Gettyimage, Freeimages, DepositPhotos și altele.

Puteți căuta iconițe pe [Noun Project](#). Când descărcați un simbol, vă sunt oferite două opțiuni: fie să luați pictograma gratuit și să o folosiți doar în scop creativ, fie să o cumpărați pentru proiecte comerciale.

O pictogramă costă 2 USD, un abonament lunar pentru toate colecțiile – 4 USD. Puteți cumpăra un abonament pentru un an cu 40 USD (dar de fiecare dată când extrageți să verificați prețul, care, între timp, se poate schimba). Contra acestor bani primiți o licență de tip Royalty-Free. Aceasta înseamnă că pictograma nu poate fi utilizată într-o siglă/logo și dreptul de autor nu îi poate fi atribuit celui care o folosește, dar puteți să-i modificați aspectul și să o inserați în diferite proiecte necomerciale fără restricții.

Google ne ajută să nu încălcăm legea prin filtrele lui. Poate găsi imagini cu diferite tipuri de licențe. În căutarea avansată, există o linie separată pentru aceasta.

Prin Flickr, la fel, puteți căuta imagini după tipul de licență. Dacă faceți infografice comerciale – alegeți linia corespunzătoare în căutare.

O licență cu restricții minime este Creative Commons: CC-BY. Vă permite să folosiți munca altcuiva așa cum doriți, cu condiția să specificați autorul.

Dacă ceva v-a plăcut – scrieți autorilor, utilizați stocurile gratuite sau cumpărați drepturi. Sau apelați la graficieni de la noi. Discutați cu ei, arătați exemple de ce iconițe/pictograme/ilustrații aveți nevoie. Eu am avut nevoie pentru o serie de infografice pentru laetaj.md de un „omulean gânditor” și am rugat un pictor să îmi deseneze. Desigur am scris și numele pictorului în partea de jos a infograficului la rubrica „Design de:...”

III. RESURSE ONLINE

1. How to Make an Infographic - A Visual Guide for Beginners By Visme - <https://www.visme.co/how-to-make-an-infographic/>
2. INFOGRA RU infogra.ru
3. Alberto Cairo, <http://albertocairo.com/>,
<http://www.thefunctionalart.com>
4. INFOGRAPHER <http://infographer.ru/>
5. MALOFIEJ <http://www.malofiejgraphics.com/wp-content/uploads/2018/03/M26-Awards-List-DEF.pdf>
6. COOLINFOGRAPHICS <http://coolinfographics.com/>
7. Daily Infographic <http://www.dailyinfographic.com/>
8. Cum să creezi un infografic: reguli esențiale și sfaturi utile <https://ctrl-d.ro/tips-and-tricks/cum-sa-creezi-un-infografic-reguli - esentiale-si-sfaturi-utile/>
9. Ce este un infografic <https://www.breakfix.ro/ce-este-infografic-infographic/>
10. 4 unelte gratuite pentru a crea un Infografic <https://www.link-academy.com/blog/4-unelte-gratuite-pentru-a-crea-un-infografic>
11. Ce este un infografic <https://echipahasdeu.wordpress.com/2017/05/01/ce-este-un-infografic/>
12. 15 качественных ресурсов и инструментов для создания визуализации, графиков и диаграмм <https://te-st.ru/entries/tools-for-the-creation-of-visualization/>
13. Интерактивная библиотека различных видов графиков – <https://datavizcatalogue.com>
14. Инструменты для работы с данными и инфографикой <http://czrt.by/notes/dataviz-tools.html>